

דו"ח סיכום הפעילות לשנת 2006

לאחר כשלוש שנים של הרצת תוכניות, תוך ניסוי ותעייה, נוכל לקבוע כי שנת 2006 היתה שנה בה התבססו פרויקטים המהווים כיום את הגרעין הקשה של פעילותנו.

1 – פרויקטים אקדמיים

בשנה זו אנו עבדנו בשותף פעולה מצויין עם 3 מוסדות אקדמיים: מכללת עמק יזרעאל, מכללת לוינסקי והפקולטה לסוציולוגיה של אוניברסיטת חיפה. הפרויקטים כללו קורסים אקדמיים אשר הועברו באותה מתכונת בכל מקום: קורס בחירה אקדמי הממומן ברובו על ידינו – ומשולבים בו אלמנטים אקדמיים עם סדנאות דינאמיקה. בכל קורס התקיים ריכוז של 4 שיעורים רצופים בכל שבוע, לכל אורך הסמסטר: שני השיעורים הראשונים הוקדשו להרצאה המועברת על ידי איש או אשת צוות מהמוסד בו התקיים הקורס, ושני השיעורים לאחר מכן הוקדשו לסדנה דינאמית שנוהלה על ידי מנחות שלנו ובו עובד החומר האקדמי על ידי המשתתפים והמשתתפות במישור האישי והרגשי. בכל הקורסים אנו עמדתנו על ההרכב הדו-לאומי השוויוני ככל האפשר, של הסטודנטים המשתתפים. למתכונת זו יתרונות לכל הצדדים השותפים: הסטודנטיות והסטודנטים עוברים/ות – תחת הכותרת של קורס אקדמי, הכולל ניקוד מתאים – חוויות חזקות ביותר המביאות אותם לרמה גבוהה של מעורבות אישית בנושאים החברתיים – פוליטיים שהקורס מתמקד בהם. המוסד מקבל מימון לקורס וכן התנסות בדרך חדשה להקניית החומר לסטודנטים – ואנו מקבלים משתתפים, מקום ומסגרת וכן נהנים גם מן היוקרה של המוסד.

בקורסים אלה אנו מקרבים למעשה את הלימודים האקדמיים למציאות ומורידים אותם מן האקדמיה, אל חיי היום-יום ובונים מחויבות בקרב התלמידות והתלמידים לנושאים בהם אנו עוסקים. בשנת 2006 היו במסגרת הפרויקטים האקדמיים בסה"כ 6 קורסים (2 בכל מוסד) והשתתפו בהם בסה"כ כ- 100 סטודנטים וסטודנטיות, ערבים ויהודים.

סיכום והמשך שת"פ

בכל שלושת המוסדות, איתם אנו קשורים, נערך סיכום והוסקו מסקנות. בכל שלושת המקרים הסיכומים היו חיוביים ביותר ושני הצדדים הביעו את רצונם בהמשך שיתוף הפעולה בשנת הלימודים הבאה ואף להרחיבו. בפגישת הצוות שלנו עם פרופ. עליזה שנהר, נשיאת מכללת עמק יזרעאל וגב' מיקה קפטור, המנהלת האקדמית, הוסכם כי נבחן דרכים להרחבת שת"פ לקורסים נוספים גם בחוגים אחרים. במכללת לוינסקי ואוניברסיטת חיפה גם כן קיימת מגמה לבחון הרחבת שת"פ לקורסים בחוגים נוספים. בנוסף לכך יתחדש שת"פ ביננו לבין מכללת גורדון בחיפה, לגבי השתלמויות קיץ של מורות וכן סוכם עם מכללת אורנים על העברת סדרת מפגשים בין פעילי סטודנטים יהודים וערבים במכללה.

הקורסים האקדמיים כללו את הנושאים הבאים:

א – שיח נשי בין-תרבותי – בשת"פ עם מכללת עמק יזרעאל.

פרויקט מפגש סטודנטיות יהודיות וערביות, שעוסק במודעות עצמית נשית ובהידברות בין-תרבותית. בסמסטר האחרון היה זה כבר הקורס רביעי שנערך ברציפות במכללת עמק יזרעאל, בשת"פ איתנו. הקורס נהנה מפופולאריות רבה בקרב הסטודנטיות. במכללה מאוד מעוניינים להמשיך לעבוד איתנו גם בשנה הבאה. בעקבות שביעות הרצון ההדדי, אנו גם מורידים את גובה השתתפותנו במימון הקורס, אותו אנו משלמים למכללה. באוקטובר 2006 ערכנו כנס כללי, אליו הוזמנו כל בוגרות הקורס גם מהמחוזים הקודמים. המטרה היתה – שיחה פתוחה והתייעצות בין המשתתפות, לגבי דרכים אפשריות להפצת המסרים שהועברו בקורס. לכנס אכן הופיעו כ- 30

סטודנטיות, שמעו דיון על מעמד האישה בחברה היהודית והערבית מפי שתי מרצות (ערביה ויהודיה), אולם מחוסר ניסיון בארגון כנס כזה בסוף לא נשאר זמן לדיון ממשי. ככוונתנו להפוך את הכנס לאירוע שנתי קבוע גם בעתיד.

ב – גזענות והחברה הישראלית – בשת"פ עם מכללת לוינסקי.

המתכונת בשני הסמסטרים של הקורס הזה היתה כמו במכללת עמק יזרעאל. יחס המרכיב הלאומי בקרב הסטודנטים, בערך 50:50. גם כאן עיקר המימון שלנו. בעקבות הצלחת הקורסים ונכונות המכללה להמשיך אותו לאורך שני סמסטרים בשנה הבאה, הוסכם על הורדת גובה הסכום בו אנו משתתפים במימון הקורס. הוחל בגישושים להרחבת שתה"פ גם עם חוגים נוספים במכללה.

ג – סוציולוגיה של כיבוש – בשת"פ עם הפקולטה לסוציולוגיה של אוניברסיטת חיפה. היזמה יצאה מהם, דרך קשרים אישיים של חברת צוות שלנו. המימון ברובו על ידי האוניברסיטה, פרט למשכורת המנחות, אותה אנו משלמים. משתתפים סטודנטים רבים (כ-30), מיעוטם ערבים. גם כאן הוסכם כאמור, להמשיך את שתוף הפעולה בשנה הבאה.

2 – דבר שלום – עשה שלום (Talk Peace – Make Peace)

א – שנה שנייה של סדרת מפגשים בין פעילים חברתיים ופוליטיים, ישראלים ופלסטינים הסתיימה בהצלחה רבה. השותף שלנו, כמו בשנה שעברה, הוא המכון הפלסטיני לשלום ודמוקרטיה, המקורב לפרופ. סרי נסיבה מאוניברסיטת אל קודס.

פרויקט זה כלל סדרה של מפגשים בין מנהיגים חברתיים ופוליטיקאים צעירים ישראלים ופלסטינים, במטרה להכיר את השקפות הצד השני, עמדות פוליטיות, אורח חשיבה, תרבות, אינטרסים משוריינים – ובעיקר לפגוש אנשים חיים מעבר לסטריאוטיפים המקובלים – תוך התמודדות עם הרגשות האישיים העמוקים שהקונפליקט מעורר אצל כל צד: חשדנות, פחד, שנאה, זרות וכו'.

המשתתפים הפלסטיניים כולם באו מ"פת"ח" – הישראליים ברובם ממפלגות המרכז וימינה: עבודה, קדימה, ליכוד. הצוות למד מן הבעיות והקשיים של השנה שעברה, על כן הכל הלך באופן חלק למדי – למרות הקשיים האוביקטיביים שהמצב הפוליטי (חטיפת חיילים ישראלים, התקפות על רצועת עזה, מלחמת לבנון) גרם לנו. גם פרויקט חשוב זה יש בכוונתנו להמשיך – ואם נוכל להשיג מימון מתאים, אף להרחיבו.

ב – מנהיגים צעירים מדברים שלום – עושים שלום (Young Leaders Talk Peace – Make Peace) 2006

פרויקט זה, בו התחלנו רק בראשית חודש יוני, מהווה למעשה מסלול נוסף למנהיגים עתידיים: משתתפי המסלול הזה היו מדריכים ופעילים מרכזיים בתנועות נוער. מהצד הפלסטיני השתתפו מדריכים מתנועת הצופים, מהצד הישראלי מדריכים ופעילים מנוער היהדות הקונסרבטיבית, היהדות הרפורמית, השומר הצעיר. פרויקט זה נתקל, לאחר התחלה טובה בקשיים הולכים וגוברים משני הצדדים השותפים: בגלל ההחמרה ביחסים בין שני העמים וכן בגלל חופשת הקיץ נוצרה הפסקה ארוכה מידי בין המפגשים בחודשים יולי – אוקטובר. עקב "קצר" בתאום ציפיות 4 משתתפים מ"הנוער העובד" פרשו באמצע, אולם במקומם באה קבוצה מ"השומר הצעיר". בכל אופן התברר לנו, כי ההצלחה שאנו חווים עם המנהיגים הפוליטיים הצעירים בפרויקט TPMP אינה ערובה להצלחה בעבודה עם קבוצות מנהיגות אחרות. יהיה עלינו ללמוד מהקשיים במסלול זה, לגבי העתיד.

3 – נמשים (נוער משחק שלום)

ששת מתנדבי המחזור השני של הקומונה בחיפה החליף את חמשת מתנדבי המחזור הראשון בחודש ספטמבר (ממש אחרי המלחמה). הפעם היא מורכבת משלושה יהודים, שני ערבים ומתנדבת גרמניה אחת. הקבוצה נכנסה יפה לפעילות ומתפקדת היטב. חברי הקבוצה מקיימים חוגי תיאטרון ומוזיקה לילדים ונוער – מקרב תושבי השכונות נווה-יוסף וחליסה. בנוסף לכך מרחיבים את ניסיונם בתחום התיאטרון והעלו על הבמה הצגת ילדים רב-לשונית בשם "האדי ותמי", איתה הופיעו גם מחוץ לשכונות בהם הם עובדים, בבתי ספר ובמרכזי תרבות. פעילות הקומונה מורגשת מאוד בשכונות "נווה יוסף" ו"חליסה" ונכחותה במקום מהווה גורם רב חשיבות בפעילות המתנ"ס המקומי.

השנה קיימת שת"פ בין חברי הקומונה ומוסדות קהילתיים נוספים למתנ"ס נווה יוסף ופעילותם אף חורגת אל מחוץ לגבולות שתי השכונות הללו. יש לציין, כי שלושה מהמשתתפים בקומונה הקודמת ממשיכים לפעול למשך שנה נוספת במסגרת שרות לאומית, תחת כנפי המתנ"ס ב"נווה יוסף". חלק מפעילות חברי הקומונה הנוכחית נעשית בשת"פ עם הבוגרים הללו. יש בכך כמובן הרגשת סיפוק של הצלחה – וכן המשכיות אורגנית של הפרויקט.

בינתיים התגבשה הקבוצה לשנה הבאה, לאחר שחבריה עברו – כחלק מקבוצה יותר גדולה – סדרה של סדנאות תיאטרון במשך השנה האחרונה, בהדרכתם של אורי ושאדי. גם קבוצה זו תהיה ככל הנראה, קבוצה ערבית – יהודית.

4 – בנייה מחדש של "תנועת הנוער הערבית"

"תנועת הנוער הערבית", תנועה קטנה שנוסדה לפני למעלה מעשור על ידי מפ"ם – ובמשך הזמן הפכה לעצמאית, הגיעה לקראת סוף 2006 למצב של פשיטת רגל כלכלית וארגונית. תנועת "השומר הצעיר" אשר יצרה קשרים עם התנועה הזאת בשנה האחרונה, חושבת – מסיבות שונות – לצאת ביוזמה של סיוע לבנייתה מחדש של התנועה, באם תימצא קבוצת בוגרים מתוכה, שתהיה מעוניינת בחידוש פעילותה.

לאחר השתתפותה של קבוצת פעילים מרכזיים מתנועת "השומר הצעיר" בפרויקט "מנהיגים צעירים מדברים שלום – עושים שלום", פנו אלינו באופן רשמי מהתנועה בבקשה לסייע בלבטים שלהם, כיצד לעזור ל"תנועת הנוער הערבית" לבנות את עצמה מחדש – וכן להוביל את התהליך של בניית מנהיגות לתנועה המתחדשת וכן לבנות קשרים המבוססים על שוויון אמת, בין שתי התנועות.

פנייה זו, אף כי בהחלט מחמיאה, הכניסה אותנו ללבטים בקשר למעורבותנו האפשרית בתהליך כזה, אופי הקשרים בין השוה"צ והתנועה הערבית ודרכי עבודה משותפים עם השוה"צ. הנושא נדון בהרחבה מספר פעמים הן בפגישת הצוות והן בישיבת הנהלת העמותה. בסופו של דבר החלטנו לתת תשובה עקרונית חיובית להשוה"צ. כעת אנו מצפים לתשובה שלהם. יש לזכור, כי אם הקשר הזה ייווצר, הוא יימשך לאורך מספר שנים. הערכת מזכ"ל השוה"צ היא שמדובר בתהליך של 4 – 5 שנים לפחות.

רעיונות לפרויקטים נוספים, אותם אנו מנסים לקדם לא התממשו בינתיים, בעיקר בגלל חוסר מימון. עם ההתרחבות המהירה של פעילותנו, התעוררו – זו הפעם הראשונה בתולדותנו הקצרים – קשיים בתזרים מזומנים: במילים אחרות, קצב ההוצאות בחדשים האחרונים עלה על קצב ההכנסות. אנו משקיעים מאמצים רבים בהגברת גיוס כספים, אולם עדיין קשה לדעת אם ומתי יבוא מימון להרחבת פעילותנו. בינתיים נשתדל לקיים את מה שיש, להעמיק את ניסיונו, קשרינו עם מוסדות וארגונים שונים, על מנת שנוכל – עם שיפור במימון – להגביר את העברת המסרים שלנו לציבורים נוספים בארץ ומחוצה לה.

יונתן פלד – מנכ"ל

1.3.2007